

kurultaylarımız, bilimsel bir şölen olma özelliğini yerine getirmeye devam ediyor

Sayın müsteşarım, Kamu kurumlarımızın sayın genel müdürleri ve değerli yöneticileri, değerli hocalarım ve meslektaşlarım, saygıdeğer konuklar,

66. Türkiye Jeoloji Kurultayına hoş geldiniz hepinizi genel merkez yönetim kurulu ve şahsım adına saygıyla sevgiyle ve dostlukla selamlıyorum.

Bugün, 1947 yılından beri aralıksız olarak düzenlenen Türkiye Jeoloji Kurultaylarının 66.'sını gerçekleştirmenin onurunu hep birlikte yaşıyoruz. 66 yıldır kurultaylarımıza emek vererek bugünlere taşıyan meslektaşlarımıza buradan teşekkürlerimi sunuyor, aramızdan ayrılan meslektaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Kurultaylarımız, ilkinden bugüne kadar aynı heyecanla yer bilimcileri buluşturan bilimsel bir şölen olma özelliğini bugün de yerine getirmeye devam ediyor.

Değerli katılımcılar,

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, bilimsel etkinliklerimizi gerçekleştirme çabamızı sürdürürken bu yıl mesleğimizin önemli uygulama alanlarının genişliğine ve derinliğine bağlı olarak ortaya çıkan sorunlarımızı her yönüyle ele alan çalıştaylarımızı ilgili kamu kurumları, üniversiteler, yerel yönetimler ve bu alanda serbest çalışan meslektaşlarımızın katılımı ile Şubelerimiz öncülüğünde gerçekleştirmeye başladık. İzmir'de YAS, Ankara'da zemin laboratuvarları, Antalya'da Jeoteknik ve Konya'da sondaj çalıştaylarını yaptık; jeotermal, madencilik ve ÇED çalıştaylarını önümüzdeki aylarda gerçekleştirmeye devam edeceğiz, çalıştaylarımızın sonuçlarını hayata geçirmeye gayret ederek, yasal düzenlemelerdeki eksikliklerin giderilmesine daha nitelikli bir hizmet üretimine yönelik sorunlarımızı aşmaya çalışacağız.

Değerli katılımcılar,

Geride bıraktığımız günlerde TMMOB yi, Odamızı ve meslek alanlarımızla toplumu doğrudan ilgilendiren

bir dizi yasal düzenleme hayata geçirildi, bir o kadarı da yasallaşmak için sırasını bekliyor.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çıkardığı Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği ve Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ndeki değişiklikler ile; serbest çalışan meslektaşlarımızın yapmış oldukları zemin ve temel etütleri için istenen sicil durum belgesi yerine mesleki kısıtlılığının olmadığına dair "taahhütname", üye kayıt belgesi yerine "üyeliğinin devam ettiğine dair taahhütname" istenmesi getirilmiştir.

Yönetmelik değişikliği ile Odamızdan alınan ve resmi belge niteliğindeki belgelerin ibraz zorunluluğu "taahhütname" biçimine dönüştürülerek, mühendis ve mimarların odaları ile yasal ilişkisine, Anayasa, TMMOB Yasası ve hizmet gereklerine aykırı bir şekilde müdahale edilmiştir. Söz konusu yönetmeliklerle yapı üretim sürecinde yer alan meslek odalarının yapmış olduğu kamusal mesleki denetim kaldırılmaya, serbest çalışan meslektaşlar ile oda bağı kopararak meslek odaları zaafiyete uğratılmaya çalışılmıştır.

Odalar üzerine geliştirilen politikalar bununla da kalmamış TMMOB ve Oda örgütlülüklerimiz kapalı kapılar ardında yapılan yasa değişikliği hazırlıkları ile işlevsizleştirilip, etkisizleştirilerek yok edilmek istenmiştir.

Bu yasa tasarısı ile TMMOB ve bağlı Odaların, demokratik ve merkezi bütünlük yapısının parçalanarak, dağıtılması, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı bir birim haline getirilip vesayet altına alınması amaçlanmıştır. Odaları piyasaya iş yaparak meslektaşları ile rakip birer ticari kuruluşlar haline getiren, Üyelerini ve serbest bürolarını sertifikalandırarak ayırıştıran, her ilde ayrı bir oda yaratarak idari, mali, mesleki uygulama birliğinde kaosa yol açacak olan bu tasarı şimdilik dondurulmuş gözükmeyle birlikte yeniden gündeme getirilecektir. Ancak, Odamız, TMMOB ye bağlı odalar ile birlikte bu yasaya geçit vermeme kararlılığındadır.

Değerli katılımcılar,

Kentsel dönüşüm adıyla bilinen Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve bu kanunun Uygulama Yönetmeliği yayınlanarak uygulamaya geçmiş bulunmaktadır. Kurultay kapsamında yapacağımız panelde konuyu ayrıntılı olarak tartışacağız. Ancak, bu konuyla ilgili olarak bazı noktaları da buradan vurgulamak istiyorum.

Gündeme geldiğinde Kamuoyunda yoğun tepkilere neden olmasına rağmen konunun doğrudan muhatapları olan halkın, meslek odalarının ve ilgili çevrelerin görüşlerini dikkate almadan, yeteri kadar tartışılmadan meclisten geçirilen yasanın daha şimdiden ekonomik, teknik, sosyal açıdan olumsuz sonuçları ortaya çıkmaya başlamış bulunmaktadır.

Türkiye'nin önemli bir bölümünün afet riski altında olduğu ve bu risklerin başta deprem, heyelan, sel su taşkını olmak üzere afete dönüşmesini engellemek için adımların atılmasının gerekliliği çok açıktır. Ancak sözkonusu bu kanun ve uygulama yönetmeliği, bu gerekliliği karşılamaktan çok uzaktır. Önce sorunu iyi tanımlamak risk yönetimini esas alan politikalar geliştirmek gerekirken, bu yasa ve yönetmelik ile sadece yapı düzeyinde sorunu ele alan eksikli bir yaklaşım ortaya koyulmuştur. Bu yasal düzenlemeler doğa olaylarının afetlere dönüşmesine neden olan olumsuzlukları gidermekten, afet öncesinde zararları azaltmaya yönelik politika üretmekten uzaktır. Yasa

afet sorununu çözmek bir yana yeni sorunları yaratacak niteliktedir.

Söz konusu bu yasa, meslek alanlarımızla ilgili olarak da sorunludur. Rezerv alanları, riskli alan ve riskli yapı belirleme süreçlerinde, jeolojik ve jeoteknik etütlerin eksik yer alması ya da hiç yer almaması, yasayı bu yönüyle de sorunlu bir hale getirmektedir.

Sağlıklı, güvenli yaşam alanlarının oluşturulduğu, barınma hakkının korunduğu, rant ilişkilerinden uzak yaşanabilir kentler için yapılacak girişimleri bir ihtiyaç olarak görerek desteklemek bizlerin temel yaklaşımıdır. Ancak, bu yasada olduğu gibi bunun tam tersine işleyen süreçlere de aynı şekilde karşı çıkmanın da kamusal bir görev olduğu açıktır. Bu uygulamalardan vazgeçerek, Bilim çevreleri, ilgili meslek odaları, yerel yönetimler ve halkın katılımı ile; insan odaklı, sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşam hakkını sağlayan yeni yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Değerli katılımcılar,

Başta deprem olmak üzere afet yönetim sisteminin, zarar azaltma üzerine inşa edilmesi, afet, imar ve yapı mevzuatlarının bir bütün olarak ele alınması gerekirken birbiriyle ilintilendirilmeyen; parçalı birbirinden kopuk yasal düzenlemele çalışmalarına malesef devam ediliyor.

Bunlardan biri de gündemde olan yapı denetim kanunu tasarısıdır.

Son olarak, yaşadığımız Van depremleri de göstermiştir ki, bir doğa olayı olan depremlerin afete dönüşmesine neden olan faktörlerin başında, kentleşme için doğru yer seçiminin yapılmaması, yeterli mühendislik hizmeti almamış yapı üretimi, niteliksiz malzeme ve işçilik ile özellikle denetim zafiyeti geldiği açıkça görülmüştür.

Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla ilgili yasal düzenlemelerdeki eksiklikleri giderecek değişikliklerin yapılmasının artık kaçınılmaz bir gereklilik olduğu görülmektedir.

Bu kapsamda, her yönüyle eksiksiz ve güvenli bir yapı denetim sisteminin doğru tanımlar üzerinden oluşturulması önem taşımaktadır. Yapı denetiminin bir kamu hizmeti olması esas alınarak, Zemin ve temel etütlerinin yapım, üretim ve raporlama süreçlerinin de zemin laboratuvarlarını da kapsayacak şekilde mutlaka yapı denetim hizmetlerinin içinde yer alması, jeoloji mühendislerinin de bu süreçte bulunmasının

bir zorunluluk olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Değerli meslektaşlar,

Mesleğimizi de ilgilendiren toplumsal boyutu da olan yasal düzenleme çalışmalarını sadece kentleşme süreçleriyle sınırlı kalmıyor her alanda devam ediyor, Bu kapsamda, Su Kanunu Tasarısı da bu günlerde tartışılıyor.

1.500 m³ civarındaki kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı ile su kıstı bulunan ülkeler arasında yer aldığımız, Büyük su havzalarımızın yüzey su miktarının hızla azalıyor olması, göller bölgesinin yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalması, aşırı yeraltı suyu kullanımı nedeniyle yer altı su seviyelerinin düşmesi, yeraltı ve yüzey sularımızın kirlenmiş olması sularımızın ne derece sınırlı ve sorunlu olduğunu göstermektedir.

Sınırlı ve sorunlu olan sularımız diğer yandan ticarileştirilmenin de artan tehdidi altındadır. Suyu doğal ve yaşamsal bir hak olmaktan çıkarıp, ticari bir mal olarak görme yaklaşımı ile gerek yüzey sularımız gerekse yeraltı sularımızın özelleştirmesinin adımları atılmaktadır.

Gündemde olan Su Kanunu Tasarısı ile asıl olarak tüm yer altı ve yerüstü sularımız ile kıyı sularının pi-

yasaya açılması ve sermayeye devrinin yasal düzenlemesi yapılmaktadır. Tasarı ile, “yeraltında bulunan durgun veya hareket halindeki sular ile kaynak suyu, menba, çay, dere, nehir, ırmak, tabii ve suni göller ile geçiş ve kıyı sularının” yani yeraltı sularını ve yüzeysel sularını kapsayan tüm su kaynaklarının 49 yıllığına devredilmesi, özelleştirilmesi öngörülmektedir. Bu gereçlerle beraber, gerek enerji üretimi amacıyla akarsular üzerindeki kullanım hakkının HES şirketlerine verilmesi, gerekse tarımsal amaçlı olarak çok geniş toprakların şirketler tarafından kapatılarak yapılmış veya yapılmakta olan sulama göletlerin bu şirketlere devrinin söz konusu olacağı da dikkate alındığında bütün su kaynaklarımızın ne derece büyük bir özelleştirme tehdidi altında olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan,

Yeraltı su kuyularına otomatik sayaç okuma sisteminin takılarak su tahsisi yapılması uygulamasının da başladığı göz önüne alındığında, yeraltı sularımızın verimli ve kontrollü kullanımı açısından önemli bir adım olmakla birlikte bu uygulamanın ikinci aşamasında küçük çiftçilerin kullandıkları suların dahi ücrete tabi olacağı ihtimali göz önüne alındığında suyun ticarileştirilmesinin her boyutuyla gündemde olduğu açıktır. Buradan bir kez daha belirtmek gerekiyor ki, yaşamsal doğal bir hak olan suyun ticarileştirilmesinden

vazgeçilmeli; sularımızın yönetimi, üretim, kullanım ve korunması bütüncül ve kamusal merkezi bir planlama ile ele alınmalı, sularımızın gelecek kuşaklara aktarılacak korunması gereken kamusal bir miras niteliğinde olduğu unutulmamalıdır.

Değerli katılımcılar,

Sabrınıza sığınarak önemli bir kaç yasa değişikliğinden daha bahsetmek zorunluluğunu duyuyorum.

6326 sayılı mevcut Petrol Kanunu'nu değiştiren Türk Petrol Kanunu Tasarısı TBMM komisyonunda iktidar milletvekillerinin oyları ile kabul edilerek görüşülmek üzere Genel Kurul'a gönderilmiş bulunmaktadır.

Konuyla ilgili olan TMMOB'ye bağlı odalar, meslek kuruluşları ve sektörde yetkili sendika olarak Petrol Kanunu Tasarısına ilişkin olarak görüşlerimizi, eleştiri ve önerilerimizi Bakanlık ve kamuoyuyla paylaştık, bazı önerilerimiz karşılık buldu en önemli önerilerimiz ise kabul görmedi. TBMM komisyonunda ise milletvekilleri tarafından verilen önergeler tartışılmadan reddedildi, tasarı komisyondan alelacele geçirildi.

Bu yasa tasarısı ile, devlet adına petrol arama ve üretim faaliyetinde bulunan Türkiye Petrolleri A.O.'nin mevcut kanunda sahip olduğu haklar geri alınarak, kamu kuruluşumuzun özelleştirilmesinin önü açılmıştır. Süresi dolan petrol üretim sahalarının dünya örneklerinde olduğu gibi devlete geri dönmelerini sağlayan, bu sahaların TPAO'ya verilmesini öngören yasa maddesi kaldırılmış, bu sahaların özel sektör şirketlerine verilmesine imkan yaratılmıştır. Ham petrolde %92, doğal gazda %98 oranında dışa bağımlı olduğumuz dikkate alındığında hidrokarbon potansiyelimizin kamu yararına uygun olarak kamu kuruluşumuz eliyle öncelikle değerlendirilmesini esas almayarak sektördeki en önemli kamu kuruluşumuz olan TPAO'nun özelleştirilmesinin önünü açan konular başta olmak üzere, bir dizi olumsuzlukları içeren yeni PETROL KANUNU'nun ülke yararına olmayacağını ve enerji sorunumuzun çözümüne katkı koymayacağını buradan bir kez daha ifade etmeyi gerekli görüyorum.

Değerli meslektaşlar,

Öte yandan Madencilik Akreditasyon Komitesi Kanun tasarısı ile Maden Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin hazırlık çalışmaları da sürdürülmektedir.

Madencilik Akreditasyon Komitesi Kanun tasarısı ile genel olarak, kurulacak olan bir komitenin Madencilik raporlama standartlarını belirlemesi, analiz laboratuvarlarını, madencilikle ilgili belge ve raporları hazırlayabilecek gerçek ve tüzel kişilerle, Madencilik Proje ve danışmanlık şirketlerinin yeterlilik kriterlerini belirleyerek akredite etmesi söz konusu olacaktır.

Madencilik faaliyetleri ile ilgili hazırlanacak rapor standartlarının belirlenerek nitelikli bir hizmet üretilmesi, kaynak ve rezerv güvenilirliğinin sağlanması elbette önemlidir. Ancak, bu raporları hazırlayacak ve imzalayabilecek kişi ve kuruluşların yeterliliklerinin belirlenmesi konusu da bu alanda çalışan meslektaşlarımızda ve bizlerde haklı bir kaygı yaratmaktadır. Çok sınırlı sayıda kişi veya kuruluşa bu işleri yapabileceği yetkisinin tanınarak büyük bir kısım meslektaşın da madencilik alanında çalışamaz bir duruma getirilmemesi gerekmektedir. İşte bu kaygıları da gözeterek, nitelikli ve güvenilir rapor hazırlamayı sağlarken, meslektaşlarımızı da madencilik dışına itmeyecek bir düzenlemenin yapılması önem taşımaktadır. Bakanlığımızın ve MİGEM genel müdürlüğümüzün de bu hassasiyetleri gözetilecek bir çalışma içinde olmasını beklediğimizi, bu konuda katkı verebileceğimizi de bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Değerli katılımcılar,

Maden kanununda bazı değişikliklerin yapılması da söz konusudur. Öncelikle belirtmek gerekir ki Kanunda tanımlanan, ön inceleme raporundan başlayarak ön arama, genel arama ve detay arama raporları gibi maden arama faaliyet dönemlerine ilişkin rapor ve kapsamlarında bir değişikliğe gidilmemelidir. Yine bu raporları hazırlama yetki ve sorumluluğunda olan jeoloji mühendisleri yerine başka bir meslek disiplinine de hak tanıyacak girişim ve niyetlere de pirim verilmemeli, kanunun bu yönüyle özünün değiştirilmesine, geriye döndürülmesine izin verilmemelidir.

Değerli katılımcılar,

Jeoloji Mühendisliği eğitiminde giderek artan sorunlar, artık kaçınılmaz olarak konunun yeniden her boyutuyla ele alınıp tartışılarak düzeltici önlemlerin acilen alınmasını bir gereklilik haline getirmiştir.

2012 yılında, Afyon, Nevşehir, Rize ve Aksaray (hidrojeoloji) olmak üzere 4 yeni bölüme öğrenci alınmış, Akdeniz Ün. de ikinci öğretim açılırken; Bozok, Cumhuriyet, Gümüşhane ve Niğde Üniversiteleri'nde ikin-

ci öğretim kapatılmış, Tunceli Üniversitesi'nde lisans eğitimine öğrenci alınmamıştır.

Halen 33 üniversitede jeoloji mühendisliği eğitimi verilirken, yeni açılan Abdullah Gül Üniversitesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde de jeoloji mühendisliği bölümleri bulunmasına rağmen, henüz bölüm kadroları oluşturulmamıştır.

2012-2013 öğretim yılında 13 üniversitemizde ikinci öğretim verilmekte, bu eğitim öğretim yılında ise normal eğitime 2207, ikinci eğitime 968 olmak üzere toplam 3175 kontenjan ayrılmıştır.

Jeoloji mühendisliği bölümlerine ayrılan toplam kontenjanın ilk tercihte sadece büyük şehirlerdeki üniversitelerimizdeki kontenjanlar dolmuş, normal eğitim kontenjanının sadece %47'si tercih edilmiştir. En çarpıcı olanı ise toplam ikinci öğretim kontenjanlarının sadece % 22'sinin ilk aşamada tercih edilmiş olmasıdır.

Jeoloji mühendisliği bölümlerine yapılan tercihlerin taban puanları incelendiğinde taban puanların yıllar içerisinde önemli bir oranda düştüğü gözlenmiştir. Ör. ODTÜ'de bu yıl taban puan 393 iken, bazı bölümlerimizde 202 ye kadar düşmüş, ek yerleştirmelerde ise bu puan çok daha aşağılara inmiştir.

Tüm bu veriler göstermektedir ki, bazı üniversitelerimizin birinci ve ikinci öğretimleri kapatılırken bir tarafta kontenjanlar son sekiz yılda %165 arttırılıyor diğer tarafta tercih edilmemeleri sonucu ikinci öğretimler fiili olarak kapanıyor, ilk tercihte kontenjanların yarısı boş kalırken öte yanda yeni yeni kurulan üniversitelerde yeni jeoloji bölümlerinin açılıyor.. Herhalde böyle garip bir durum da ancak bizim gibi planlamadan öngörüden yoksun bir ülkede söz konusu olabilir.

Sonuç olarak, yeni bölümlerin açılması, kontenjanların arttırılması, tercihlerde ve taban puanlarda düşüşün yaşanması, jeolojinin gelişen uygulama alanlarına denk düşmeyen, jeolojide öngörüü dikkate almayan eğitim programlarının hala uygulanıyor olması ve bunun sonucunda yaratılan işsiz meslektaşlar ordusunun giderek büyümesi, jeoloji eğitiminin sorunlarının artık ertelenemez bir görev olarak ele alınarak çözümler üretilmesinin kaçınılmaz olduğunu bizlere göstermektedir. Oda olarak geçtiğimiz yıllarda

başlattığımız ama sonuca ulaşmada yeterli bir yere gelemediğimiz çalışmalara hep birlikte hız vererek sonuçlandırmak ve gerekli girişimleri beraberce başlatmak gerekiyor. Bu konuda da başta akademisyenlerimiz olmak üzere hepimize önemli görevler düştüğünü belirtmek istiyorum.

Değerli katılımcılar,

Biliyorsunuz Kurultayımızın bu yılki ana teması deprem ve etik olarak belirlendi.

Bildiğimiz gibi, Mühendisin topluma, doğaya, çevreye, iş yaptığı kişiye mesleğe ve meslektaşına olan sorumlulukları, ile kendi vicdanına karşı olan sorumlulukların tamamını mühendislik etiği olarak tanımlıyoruz. Mühendislik etiğinden uzak uygulamaların da özellikle 99 depremlerinden sonra arttığını görüyoruz.

Bir doğa olayı olan depremlerin insan eliyle afete dönüşmesine yol açan yanlış yer seçimine dayalı kentleşmeden, imar afları ve rant politikalarından başlayan etik sorunlar, Van depreminde olduğu gibi felaketi haberleştirmede kullanılan ayrılcı dilde kendini gösterebiliyor, bazı (tırnak içinde) Bilim insanlarının topluma, meslektaşlarına ve medyaya karşı sorumluluklarının bilincinde olmayan açıklamalarında, halk paniğe sevkeden bilgilendirmelerinde ortaya çıkabiliyor. Toplumsal ve mesleki kaygılar yerine bencilliğin ve ticari niyetlerin öne çıktığı meslek uygulamalarında etik değerler erezyona uğrayabiliyor.

İşte, Deprem ve etik konusunu kurultayımızın bir oturumumuzda sözlü sunumlarla ve gerçekleştirilecek panelimizde her boyutuyla ele alarak, tartışacağız...

Değerli katılımcılar sevgili meslektaşlar,

Sözlerime son verirken, kurultayımızın düzenlenmesine emek veren Kurultay başkanımız Prof. Dr. Mehmet ŞENER'e, Prof. Dr. Asuman TÜRKMENOĞLU'na Kurultay ikinci başkanımız İsmet CENGİZ'e, Kurultay sekreterimiz Dr. Bülent ÖZMEN ve Mehmet Furkan ŞENER'e, kurultay sosyal etkinlik üyelerine, Kurultay oturum yürütücüleri ve başkanlarına, kurultayımızı zenginleştiren bilim insanları ve araştırmacılara, Kurultayımıza ev sahipliği yapan Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Jeoloji Mühendisliği Bölümümüze kurultayımızı onurlandıran siz değerli katılımcılara ve meslektaşlarıma teşekkür ediyor, hepimize saygılar sunuyorum.